

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Comisia juridică, numiri și imunități

AMENDAMENT

la proiectul de lege

pentru modificarea unor acte normative (îmbunătățirea mecanismului de selecție, evaluare și răspundere disciplinară a procurorilor)

(nr. 116 din 26.04.2023)

În conformitate cu prevederile art.59 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797-XIII din 02.04.1996, se propun amendamente la proiectul de lege nr.116 din 26.04.2023, și anume:

La Art.II, pct.15, articolul 69

- alin. (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Procurorul general și procurorul - șef al Procuraturii UTA Găgăuzia sunt membri de drept ai Consiliului Superior al Procurorilor.”

- la alin. (3), cuvântul „Cinci” se înlocuiește cu cuvântul „Patru”;
- la alin. (3) lit.b), cuvântul „patru” se înlocuiește cu cuvântul „trei”.

ARGUMENTARE:

Aceste modificări aduse proiectului de lege au ca scop asigurarea atribuțiilor Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia, care decurg din Legea nr.344/1994 privind Statutul juridic special al Găgăuziei (Găgăuzia Yeri), în ceea ce privește reprezentarea și participarea acesteia la activitățile Procuraturii Republicii Moldova.

Conform preambulului Legii nr.344/1994 privind Statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz Yeri) și art. 111 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova, Găgăuzia este o unitate teritorială autonomă cu un statut special care, fiind o formă de autodeterminare a găgăuzilor, este parte integrantă și inalienabilă a Republicii Moldova.

Poporul găgăuz, care este o minoritate etnică națională în Republica Moldova, în conformitate cu normele constituționale menționate mai sus și în conformitate cu Legea privind Statutul juridic special al Găgăuziei, are competența corespunzătoare și anumite garanții de reprezentare și participare în administrația publică.

Unul dintre elementele participării minorității etnice găgăuze în administrația publică este procedura de numire a procurorului Găgăuziei și statutul acestuia în organul colegiului al Procuraturii Generale a Republicii Moldova.

În conformitate cu articolul 21 alineatul (2) din Legea nr.344/1994 privind Statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz Yeri), procurorul Găgăuziei este numit de către Procurorul General al Republicii Moldova la propunerea Adunării Populare și este din oficiu membru al colegiului Procuraturii Generale a Republicii Moldova.

De menționat că, în cadrul elaborării Legii nr. 3/2016 cu privire la Procuratură, această problemă a fost analizată la grupul de lucru extins privind elaborarea și finalizarea actelor normative care vizează reformarea activităților Procuraturii, stabilit în conformitate cu Dispoziția Președintelui Parlamentului. Unul dintre rezultatele activității grupului de lucru a fost decizia de a-l include pe procurorul-șef al Găgăuziei în Consiliul Superior al Procurorilor, în conformitate cu articolul 69.

Cu toate acestea, ulterior, Parlamentul Republicii Moldova a exclus în mod nejustificat procurorul-șef al Găgăuziei din Consiliul Superior al Procurorilor, în conformitate cu Legea nr.128 din 16.09.2019.

Trebuie menționat faptul că Republica Moldova este membră a tuturor principalelor instrumente juridice internaționale pentru protecția drepturilor omului, inclusiv Convenția - cadru a Consiliului Europei pentru protecția minorităților naționale, un instrument internațional obligatoriu din punct de vedere juridic, care se ocupă de drepturile minorităților naționale. Prezenta convenție - cadru impune statelor obligații în mai multe domenii - dreptul de a utiliza limbile minorităților în cadrul procedurilor penale, dreptul de a utiliza limbile minorităților în comunicarea cu organele administrative, etc.

Includerea procurorului - șef al Găgăuziei în Consiliul Superior al Procurorilor este unul dintre elementele de reprezentare și participare la activitățile instituției publice autonome - Procuratura Republicii Moldova, în vederea protejării drepturilor și intereselor legitime ale cetățeanului și societății, inclusiv a drepturilor lingvistice ale minorității etnice găgăuze.

De menționat că, în cadrul celei de-a 50-a sesiuni (8 - 9 martie 2002), Comisia de la Veneția a subliniat că Constituția Republicii Moldova și Legea Republicii Moldova privind Statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz Yeri) nr. 344/1994 constituie cadrul constituțional care determină dezvoltarea tuturor celorlalte norme – și nu trebuie să existe nici o lege sau alt act normativ contrar prevederilor Constituției și acestei legi organice speciale.

Un factor important este și Avizul Comisiei de la Veneția nr. 1058/2021 privind modificarea Legii privind Procuratura, în care experții acestui organism autoritar din cadrul Consiliului Europei au prezentat o serie de critici și recomandări, în special cu privire la importanța alegerii unui procuror din Găgăuzia în Consiliul Superior al Procurorilor.

Adoptarea modificărilor nu implică o creștere a costurilor resurselor financiare bugetare și nu necesită modificări suplimentare ale legislației actuale a Republicii Moldova.

Fiodor GAGAUZ,
Deputat în Parlament

